

Invitér de vilde blomster indenfor på bedriften

Vilde bier, sommerfugle og andre bestøvende insekter er i tilbagegang i den danske natur. Det skyldes blandt andet, at de mangler mad i form af nektar og pollen fra blomster. Én måde du kan give insekterne en hånd, er derfor ved at sørge for, at der er masser af blomstrende planter på din bedrift.

De fleste insekter foretrækker vilde, danske plantearter. Mange af dem findes allerede – ganske gratis og uden nogen særlig arbejdsindsats – langs vejkanter, markskel, levende hegn og på naturarealerne. Det handler faktisk bare om at lægge mærke til dem, og sørge for, at de får de bedste betingelser for at blomstre – både til glæde for dig og insekterne!

I dette faktaark kan du lære 8 almindelige plantearter at kende, som kan give mad til insekterne. Husk dog, at der findes mange, mange flere insektvenlige plantearter derude - dette er blot en smagsprøve! Til sidst i faktaarket får du 5 gode råd til, hvordan du kan sikre flere vilde blomster på din bedrift.

1. MÆLKEBØTTE »

Mælkebøtter deler vandene: Nogle ser dem som besværligt ukrudt, mens andre holder af det smukke syn, når de gule blomster sætter farve på græsplæner, enge og vejkanter i det tidlige forår. Spørger man insekterne er der dog ingen tvivl: mælkebøtter er en særdeles kærkommen energibombe for de mange arter af bl.a. humlebier, der vågner sultne op fra deres vinterhi. Prøv derfor at skåne mælkebøtterne for slåning – i hvert fald nogle steder på din bedrift.

Foto: Anne Eskildsen

« 2. BLÅHAT

Skal du kende bare én insektvenlig planteart, så er det blåhat! Den blå 'hat-formede' blomst er ikke bare smuk at kigge på, den er også i særklasse, når det kommer til at producere masser af nektar og pollen. Derfor er der altid en summende trængsel af sommerfugle, bier og biller omkring enhver blåhat-blomst. Blåhat er mest almindelig på tør, sandet jord, og ses ofte lang markveje og på tørre skrænter. Den blomstrer primært i juni til august, men man kan være heldig at se blomstrende individer helt frem til slut september.

3. VILD GULEROD »

Vild gulerod er en op til 80 cm høj skærmpolante, som ofte ses langs vejkanter, på bakker og skråninger. Her står de lette, hvide blomsterklaser som en smuk 'sky' hen over vegetationen fra juli til september.

Blomsterne tiltrækker både svirrefluer, biller, hvepse, bier og sommerfugle. Efter blomstringen bøjer blomsterskærmen sig ind mod skærmens centrum, så den får en tæt 'redeagtig' struktur. Nulrer du bladene fra planten dufter de dejligt af gulerod.

Foto: Colourbox

Foto: Anne Eskildsen

« 4. HORSE-TIDSEL

De stikker og de spreder sig som besværligt ukrudt. Derfor er tidslerne ikke lige velkomne alle steder. Men kigger man nærmere vil man hurtigt opdage, at tidslernes høje, farverige blomsterstande virker som fyrtårne, der trækker humlebier, svirrefluer og sommerfugle til fra nær og fjern. Derfor er der altid et rigt, summende liv omkring enhver tidsel. Det gælder ikke mindst horse-tidslen, som er en kraftig tidsel med store blomsterkurve. Prøv derfor, om du kan give plads til blomstrende tidslar et par steder på din bedrift, hvor de ikke er et problem for markdriften.

5. RØDKLØVER »

Der findes flere forskellige arter af rødkløver, men fælles for dem alle er, at de er en særdeles god kilde til pollen og nektar for både bier og sommerfugle. Flere arter af insekter bruger også rødkløver som foderplante for deres larver, heriblandt sjældne sommerfuglearter som engblåfugl og sekspletet køllesværmer. Derfor er det en god idé at følge anbefalingerne om insektvenlig slåning (se nedenfor). Rødkløver gror på fugtig og næringsrig jordbund i enge, grøfter og skovbryn, hvor den blomstrer fra maj-september.

Dermed har den en længere blomstringstid end sin nære slægtning, hvidkløver.

Foto: Colourbox

Foto: Anne Eskildsen

« 6. ALMINDELIG KÆLLINGETAND

Kællingetand er en gul ærteblomst med tredelte blade og kraftige, gule blomster. Det er uvist, hvordan arten har fået sit navn, men måske skyldes det, at de gule blomster lidt ligner skæve tænder. Almindelig kællingetand findes normalt på næringsfattige lokaliteter som heder, overdrev, brakmarker og vejkanter.

Den blomstrer i juni-juli, hvor særligt humlebier og sommerfugle besøger planten flittigt. Desuden er den foderplante for mange forskellige insekters larver, heriblandt den farverige sommerfugleart almindelig blåfugl.

Foto: Colourbox

7. HVID OKSEØJE »

Hvid okseøje – populært kendt som marguerit – er uofficielt Danmarks nationalblomst. Men den er også værd at kende på grund af sine gode egenskaber som insekt-plante! Den er en kurvblomst, hvilket vil sige, at den har en stor, gul midte, omgivet af hvide kronblade. Hvid okseøje er ret almindelig i hele Danmark, og trives langs vejkanter, på græsland og på dyrket jord. Her blomstrer den fra midt på sommeren til det tidlige efterår. Den kan måske forveksles med plantearten lugtløs kamille, men kendes på sine hele, savtakkede blade.

Foto: Colourbox

« 8. CIKORIE

Med sine store, himmelblå blomster og sin stive, oprette vækst kan cikorie ikke forveksles med andre arter. Hvis du kigger efter, vil du opdage, at blomsterne følger solen i løbet af dagen, og hver blomst holder kun i få timer. I sin korte levetid besøges hver blomst dog flittigt af især svirrefluer og bier. På grund af sin kraftige vækst og sin lange pælerod er cikorie én af de arter, der klarer sig godt i markkanterne, hvor den tager kampen op mod bynke, tidsler og andre kraftige plantearter.

5 gode råd, hvis du vil have flere blomster på bedriften

1. EKSTENSIV GRÆSNING

Græsning med heste eller kvæg er et vigtigt redskab til at fremme blomsterrigdommen på et areal og giver som regel bedre resultater end brug af slet. Hold græsningstrykket lavt - en mangel på blomster på græsningsarealer i sommermånederne er ofte et tegn på, at trykket er for højt. Derimod kan det være en fordel, at arealet græsses mere i bund i de kolde måneder for at holde græsserne i skak.

2. SLÅ DINE GRÆSAREALER INSEKTVENLIGT

Slår du alle dine græsarealer i sommerperioden fjerner du samtidig en stor del af fødegrundlaget for insekterne. Undgå derfor så vidt muligt maskinel slåning i blomsternes højsæson, dvs. i juni, juli og august. En undtagelse er stærkt næringsbelastede arealer, hvor man ønsker at øge naturværdien. Her vil en årrække med slet i starten af juni måned være med til at fjerne den maksimale mængde næringsstoffer, til gavn for biodiversiteten.

Maskinel slåning i maj (inden blomstring) eller september/oktober (efter planternes frøsætning) kan være med til at fremme blomstringen i sommerperioden og samtidig begrænse græssernes dominans.

Slå, hvis muligt i etaper, så fødegrundlag og levesteder for områdets dyreliv ikke fjernes på en gang. F.eks. kan der tages slet på halvdelen af arealet i maj og den anden halvdel i september/oktober. Sørg for at få fjernet det afslåede plantemateriale, da det ellers skygger for opvækst af nye planter.

3. MAD HELE ÅRET

De bestøvende insekter har brug for et varieret udbud af vilde, blomstrende urter og buske igennem hele sæsonen, dvs. fra april-september. Derfor er det ikke nok at tilså et areal med en 'bivenlig' frøblanding, fuld af højsommerarter som honningurt eller solsikke. Sørg i stedet for at give plads til flere naturlige, blomsterrige småbiotoper, gerne kombineret med levende hegn bestående af pil, hvidtjørn, slåen, og brombær. De vil give bierne masser af føde – også tidligt og sent på sæsonen!

4. REDUCER AFDRIFT FRA MARKEN

Pesticider og gødning er vigtige i markdriften, men uønskede udenfor marken, hvor de kan skade insekterne og reducere de vilde planters blomstring. Sørg derfor altid for at undgå sprøjtning af vej- og markkanter.

Ved at passe på markkanternes vilde planter giver du bedre betingelser for de vilde insekter, samtidig med at pladsen tages fra de uønskede ukrudtsarter. Afdrift af helt små dråber kan selv med 90 procent afdriftsreducerende teknik ikke helt elimineres de nærmeste få meter nærmest markkanten. Luk derfor de yderste dyser, når du bruger skadedyrsmidler.

5. SKAB NYE, BLOMSTRENDE AREALER

Overvej, om du har mulighed for at tage urentable eller ukurante arealer i marken ud af dyrkning. Særligt tørre/sandede jorde, eller arealer, der ligger op ad eksisterende natur, har potentiale for at udvikle sig til gode levesteder for insekterne. Hvis arealet skal være permanent, så lad de vilde planter komme af sig selv. Det ser måske ikke så prangende ud i begyndelsen, men det er billigere, og du opnår en sammensætning af plantearter, som er hjemmehørende, og derfor bedre for insekterne. Hvis arealet skal omlægges jævnlige, så brug i stedet en frøblanding med planter, som ikke findes i den vilde natur. Det kan f.eks. være honningurt, olieør, fodermarkål, kornblomst, kornvalmue, hjulkrone og solsikke.

KONTAKT

Heidi Buur Holbeck
Landskonsulent
Anlæg & Miljø
hbh@seges.dk
+45 8740 5450 / +45 2374 3157

